

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
„RODZINA W TRZECIM TYSIĄCLECIU”
(„RODINA V 3. TISICROËI”) –
W 15 ROCZNICĘ WYDANIA LISTU DO RODZIN
„GRATISSIMAM SANE”
OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II
Bratysława-Dubrawka, 6 listopada 2009 roku

Rodzina bierze początek z takiej małżeńskiej wspólnoty, którą Sobór Watykański II określa jako „przymierze” – *communio personarum*. W tym przymierzu mężczyzna i kobieta „wzajemnie się sobie oddają i przyjmują”¹.

Instytut Rodziny w Bratysławie Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku zorganizował dnia 6 listopada 2009 r. międzynarodową konferencję naukową „Rodzina w trzecim tysiącleciu” („Rodina v 3. Tisicroëi”) – w 15 rocznicę w 1994 roku wydania Listu do rodzin *Gratissimam sane* Ojca Świętego Jana Pawła II. Celem konferencji było pochylenie się nad poszczególnymi zagadnieniami listu do rodzin dotyczącymi życia rodziny, a szczególnie sakramentu małżeństwa – jako źródła komunii małżonków – poprzez zanurzenie ich miłości w doskonałej miłości Boga.

Obrazy zostały otwarte przez Księdza Profesora Stanisława Vojtko – dyrektora Instytutu Rodziny w Bratysławie. Ksiądz Profesor powitał poszczególnych gości, przybyłych na konferencję z trzech krajów sąsiedzkich: ze Słowacji, z Polski i z Czech, reprezentujących różne ośrodki naukowo-badawcze oraz organizacje rządowe i pozarządowe wspierające rodzinę w różnych obszarach jej życia. Instytut Nauk o Rodzinie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II był reprezentowany przez ks. dr. hab. Mariana Stepulaka, prof. KUL – dyrektora INoR, ks. dr. Jarosława Jęczenia, dr. Julię Gorbaniuk, dr. Marię Chuchrę oraz mgr. Joannę Płońską.

Wprowadzając w problematykę konferencji, Dyrektor Instytutu Rodziny przedstawił historię powstania Katolickiego Uniwersytetu w Słowacji 10 lat temu – jako odpowiedzi Kościoła katolickiego na ogromną potrzebę katechizacji i pracy duszpasterskiej w postsocjalistycznym państwie słowackim. Wówczas zwrócono uwagę na szczególną rolę małżeństwa i rodziny w duchowym odrodzeniu Słowaków. W roku 2004 powstał Instytut Rodziny w Bratysławie, który właśnie obchodzi swój jubileusz 5-lecia istnienia i w tym roku promuje pierwszych magistrów nauk o rodzinie. Celem Instytutu jest dążenie do odnowienia rodziny chrześcijańskiej według wzoru Świętej Rodziny oraz w duchu nauki Jana Pawła II. Założyciele realizują go przez: (1) wzbu-

¹ J a n P a w e ł II, *List do rodzin „Gratissimam sane”*, Watykan 1994, nr 11.

dzanie inicjatywy wśród księży, kleryków i współpracowników świeckich do poznawania teologii rodziny Jana Pawła II, aby poprzez formację „serc” zrozumieli potrzebę rozwijania duszpasterstwa rodzinnego; (2) pomoc rodzinom w zdrowym, chrześcijańskim wychowywaniu dzieci oraz w ewangelizacji i katechizacji młodzieży; (3) budowanie w rodzinie „domu i szkoły wspólnoty modlitwy”, aby szczęśliwa rodzina chrześcijańska stała się, na początku trzeciego tysiąclecia, nadzieją współczesnego człowieka w Europie. Ks. Wojtko wskazał, iż działalność Instytutu Rodziny rozwija się w dwóch kierunkach – do wewnątrz (duszpasterstwo rodzin) i na zewnątrz (publiczne prezentowanie wartości rodziny).

Organizatorzy konferencji zaplanowali rozpoczęcie obrad od sesji poświęconej teologii małżeństwa i rodziny, przedstawianej według starotestamentalnego pojmowania świata i człowieka. Zaprezentowano tu cztery referaty: „Rodzina drogą Kościoła” (prof. Antoni Konečný, Słowacja), „Jako mężczyznę i kobietę stworzył ich” (prof. František Rábek, Słowacja), „Mąż i żona w Starym Testamencie” (ks. prof. Tomasz Jelonek, Kraków) oraz „Czwarte przykazanie – czcij ojca swego i matkę swoją” (ks. dr Krzysztof Wolski, Warszawa). Prelegenci odwoływali się do historii zbawienia jako realizacji w czasie zbawczego planu Boga. Pismo Święte, poczynając od Księgi Rodzaju a na Apokalipsie kończąc, przedstawia dzieje ludzkości jako stworzenie, upadek i drogę powrotu. Cechą charakterystyczną tej nauki jest związanie relacji Boga do ludzi z małżeńską relacją mężczyzny do kobiety. Obie rzeczywistości wzajemnie się przenikają, dopełniają i wyjaśniają. Bóg stworzył człowieka jako mężczyznę i niewiastę (Rdz 1, 27). Są oni równi co do natury i zróżnicowani co do płci. Każde z nich jest obrazem Boga i razem wzięci są Jego obrazem. „Boskie «My» jest przedwiecznym prawozorem dla ludzkiego «my» – tego przede wszystkim, jakie mają stanowić mężczyzna i kobieta” (LdR 6).

W drugim bloku tematycznym odwoływano się w sposób bezpośredni do treści zawartych w *Gratissimam sane* Ojca Świętego Jana Pawła II. Ks. prof. Marian Stepulak nawiązał do 11. punktu tegoż listu, który nosi tytuł „Bezinteresowny dar z siebie samego”. Dr Anna Záborskà (Słowacja) odniosła się do istotnego zagadnienia, jakim jest „Dar macierzyństwa” zarówno jako bezinteresownego daru matki z siebie samej, jak i daru doświadczenia miłości w relacji z dzieckiem. Prelegenci wskazywali, iż to właśnie człowiek wierzący, chrześcijanin, upatruje sens kształtowania w sobie postawy ofiary i daru. Taka postawa rodzi się w duchu Chrystusowej radości i miłości. Ma być ona przekazywana drugiej osobie w sakramentalnym związku małżeńskim.

Istotnym punktem konferencji była Msza św., odprawiona w kościele pod wezwaniem Świętego Ducha w Dubrawce, w intencji wszystkich rodzin oraz osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny.

W sesji popołudniowej w kolejnych referatach podkreślano społeczne funkcjonowanie rodziny we współczesnym świecie. Inż. Jàn Figel (Słowacja) w wystąpieniu pt. „Współczesna słowacka rodzina w kontekście zjednoczonej Europy” wskazał na zatarcie się wartości wzajemnego daru w małżeństwie i rodzinie. Efektem takiego stanu rzeczy są liczne zagrożenia rodziny, takie jak patologie w odniesieniu do istoty małżeństwa i rodziny; brak przygotowania do zawarcia związku małżeńskiego i założenia rodziny; odkładanie decyzji o małżeństwie i urodzeniu dzieci; cywilizacja

śmierci; wrastająca liczba rozwodów i inne. Współczesna rodzina podąża w kierunku indywidualnego rozwoju poszczególnych swoich członków a nie rozwoju rodziny jako wspólnoty życia. Autor referatu odniósł się do cytatu z Listu do Rodzin jako odpowiedzi na aktualny problem: „Rodzina – jest to naprzód dobro «bycia razem»: bycie razem stanowi istotne dobro małżeństwa (stąd jego nierozzerwalność) oraz wspólnoty rodzinnej. Dobro to można również określić jako dobro podmiotowości. Osoba jest podmiotem i rodzina jest podmiotem, ponieważ tworzą ją osoby, w których jest ona «zapodmiotowana»².

Anna Dyttertová (Słowacja) ukazała rodzinę w relacji do społeczeństwa, w którym rodzina funkcjonuje (referat pt. „Rodzina a społeczeństwo”). Zwróciła ona uwagę na konieczność podjęcia pogłębionej i systematycznej refleksji nad wartością rodziny promowaną we współczesnym społeczeństwie europejskim, a kreowaną przede wszystkim przez komercyjne media.

Trzeci blok tematyczny dotyczył kwestii wychowania w rodzinie. Kolejne trzy referaty odnosiły się do wpływu relacji małżeńskiej na rozwój dzieci w rodzinie. Swoje referaty przedstawili: prof. Ladislav Csontos (Słowacja): „Relacja małżeńska” – ujmujący małżeństwo w kontekście odpowiedzialnego rodzicielstwa; dr Michal Balaž (Słowacja): „Bezinteresowne ojcostwo” oraz prof. Stanisław Vojtko (Słowacja): „Wychowanie w rodzinie”. Pierwszy referat wskazał na owocność sakramentu małżeństwa w perspektywie uczestnictwa małżonków w życiu Kościoła. Autor referatu podkreślał, iż małżeństwo jest wezwaniem do apostołstwa zgodnego ze swoim stanem. Oznacza to, że najważniejszym zadaniem apostołskim małżonków jest budowanie Kościoła Domowego. Kolejne referaty uszczegóławiały tę kwestię w kierunku roli ojca w rodzinie i pracy wychowawczej, jaką on wraz z małżonką pełni wobec dzieci. Autorzy wskazywali, że rodzice, pełniący funkcję nauczycielską, są pierwszymi przekazicielami wiary. Pełnią także funkcję kapłańską, czyli przewodniczą liturgii Kościoła Domowego, wspólnie się modlą. Poprzez postawę służebną wobec siebie nawzajem, ofiarowanie sobie miłości i otwarcie się na potrzeby swoich bliskich przekazują dzieciom wartość rodziny jako wspólnoty osób.

Na zakończenie konferencji przedstawiciele wspólnot – zarówno ze Słowacji, jak i z Czech – przedstawiali swoją pracę na rzecz rodziny. Wśród nich było wiele wspólnot kościelnych prowadzonych przez siostry zakonne oraz ruchy odnowy rodziny założone i prowadzone przez osoby świeckie.

Konferencję podsumował ks. prof. Stanisław Vojtko. Serdecznie podziękował wszystkim za uczestnictwo w konferencji oraz wyraził nadzieję, że słowa Jana Pawła II zawarte w Liście do Rodzin będą wciąż żywe dla wielu katolickich małżonków.

*Julia Gorbaniuk
Katedra Życia Społecznego Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL*

² Tamże.